

Dierbare familie Ketelaar,
Dierbare broeders en zusters in Christus Jezus, onze Heer,

Naar verhouding zijn er eigenlijk maar weinig mensen die plotseling sterven. Natuurlijk sterven dagelijks mannen en vrouwen plotseling. Ten gevolge van natuurgeweld of erger, het geweld dat komt uit de handen van mensen. En ook het acuut falen van het menselijk lichaam rukt mensen uit de tijd. Maar toch, voor de meeste mensen staat de dood aan het einde van een lang proces; het klimmen van de jaren, tot op hoge leeftijd, of aan het einde van een periode van afnemende gezondheid. Ook voor Dominicus Ketelaar was dit het geval. Als broer of als zus, als neef of nicht, vriend, parochiaan en medebroeder zijn wij hiervan getuige geweest. Nog maar kort geleden, wakend aan Dominicus' zijde bracht zijn nicht dit heel mooi onder woorden. Dat je niemand zomaar sterft vergeleek ze met een kaars. De vlam op de kaars blijft branden, en wordt niet kleiner, de kaars zelf wel. Langzaam verbrand de was totdat er niets meer over is. In dit beeld mogen we onze dierbare Dominicus herkennen. Niet alleen de Dominicus van de laatste jaren of zelfs van zijn laatste dagen, maar alle dagen van de 81 jaar dat hij bij ons was. Dominicus was een zoon van zijn Heit en Mem, het jongste broertje van zijn broers en zussen. In Nijhuizum groeide hij op, dicht bij Workum, in de ouderlijke boerderij. In die gemeenschap, die kleine kudde groeide hij op en leerde lief hebben en vergeven. Een leven lang kon hij genieten van de weidsheid van het Friese platteland, haar meren en bijzondere luchten. Dit was en bleef voor Dominicus een leven lang *'It Heitelân'*.

Als 11-jarige jongen ging Dominicus naar het klein-seminarie om zich voor te bereiden op het priesterschap. Na zijn studies aan de seminaries van Apeldoorn, Dijnselburg en Rijsenburg werd hij op 17 juli 1965 door mgr. P.A.Nierman, in de kerk van de H.Werenfridus te Workum, tot priester gewijd voor het bisdom Groningen. Dat was, nog voordat het 2^e Vaticans Concilie was gesloten. Maar het heeft hem een leven lang geïnspireerd. Over die baanbrekende kerkvergadering zei Dominicus in 2001: *'Ik was opgeleid op het seminarie in de jaren vijftig en zestig toen we zaten te wachten, in Nederland en veelal ook wereldwijd, op vernieuwing. Het Vaticaanse Concilie opende visies en deuren, waardoor er ruimte kwam voor meer persoonlijke creativiteit en verantwoordelijkheid, uiteraard in goede verbondenheid met het grotere geheel van de kerk. Ik heb me nooit beklemd gevoeld en wist te relativiseren en te accepteren met het perspectief van ontwikkeling'*².

En vanuit die geest heeft Dominicus zijn priesterleven en pastoraat vorm gegeven. Het parochiewerk mocht niet beperkt blijven tot de pastores. Hij vond het zijn opdracht om de talenten van de gewone parochianen aan te spreken en te benutten. En zo ontstonden, in de loop van de jaren, in de St.Michaëlparochie diverse groepen die samen met Dominicus het pastoraat droegen. Zowel op praktisch als inhoudelijk gebied. Trots was Dominicus op de pastoraatsgroep die hij oprichtte. Bij zijn zilveren priesterfeest ontving hij van hen een kaars die hij koesterde. Bij zijn afscheid in 2005 zei hij hierover dat hij zijn eigen rol in de gemeenschap relativeerde. Hierbij nam hij de stelling in dat dat hij vooral heeft geprobeerd processen op te starten zodat de gemeenschap deze zelf in beweging zou houden.³

Aan collegialiteit hechtte Dominicus een grote waarde. In het bijzonder die nieuwe beroepskrachten die vanaf de jaren '70 in de Wijngaard van de Heer kwamen werken; de pastoraal werkers en werksters. In 1980 stond hij aan de wieg van de Diocesane Vereniging voor Pastoraal Werkers. Hij was de eerste voorzitter van deze 'vakbond' voor priesters en pastoraal werkers. Voor velen van hen was hij de mentor en één van hen noemde hem bij zijn afscheid *'haar pastoor'*. Trouw was Dominicus aanwezig bij de priesterwijdingen in de Groningse kathedraal om aan de volgende generaties de grote gave door te geven die hij zelf had mogen

¹ Schriftlezingen in de eucharistie: Brief aan de Hebreëën 13, 7-9a.15-17a & Johannes 10, 11-18

² **VPWinfo**, oktober 2009, pagina 4

³ Vgl. **Arenlezers**, Contactblad H.Michaëlparochie Emmeloord, 28^e jaargang, nummer 8, september 2005, pagina 3

ontvangen. In 2009 mocht hij dit doen bij één van de oud-bestuursleden van de Michaëlparchie die in de Utrechtse St.Catharina werd gewijd.

Bij het afscheid in 205 werd hij toegesproken door een vertegenwoordiger van het Katholiek en oecumenische basisonderwijs, de toenmalige Stichting Christophorus. Deze stelde dat pastor Ketelaar *'wellicht méér contacten heeft buiten dan binnen de kerk'*⁴. En daarmee sloeg de spreker de spijker op de kop. Niet omdat Dominicus het binnen de eigen kerk niet naar de zin had waren zijn buitenkerkelijke contacten groot, maar omdat hij het als zijn herderlijke opdracht zag om naar buiten te treden. Want zo mogen de mysterieuze woorden van Jezus worden verstaan als Hij vandaag zegt: *'Ik heb nog andere schapen die niet uit deze schaapsstal zijn.'* Zelf zei Dominicus daarover: *'Solidariteit en opkomen voor elkaar vind ik belangrijke elementen voor een kerk, die uitstraling wil hebben naar de samenleving en geloofwaardig wil overkomen.'*⁵ En zo stond hij dan ook, samen met anderen, aan de wieg van de *'Terminale Thuishulp Noordoostpolder en Urk'*. Zo kwam zijn bijzondere aandacht voor zieken en stervenden aan het licht en de opdracht die hij als herder had voor alle mensen van goede wil. Het waren dan ook de vrijwilligers van de *'Terminale Thuishulp'* die in de laatste nachten van zijn leven bij Dominicus hebben gewaakt.

Alles wat we hier vandaag zeggen, alles wat ik zojuist heb verteld, alles wat we horen, daarvan zijn we getuige geweest. Misschien alleen zijn broers en zussen, misschien alleen de parochianen, misschien alleen de mensen met wie hij vergaderde, misschien alleen de mensen met wie hij de oecumene vorm gaf, misschien alleen hen met wie hij gespreksgroepen had, misschien alleen de kinderen die hij trouw bezocht op de katholieke scholen. Dat alles hoort bij zijn openbaar leven en optreden. Maar naast dat leven had Dominicus ook een geheim, verborgen leven. Zoals iedere priester dat hopelijk heeft. Géén geheim leven waar roddelbladen en derderangs nieuwsprogramma naarstig naar op zoek zijn, geen dubbelleven met scabreuze gebeurtenissen en smeulende incidenten, maar een niet-openbaar leven gevuld met ontmoetingen waarbij het éne hart tot het andere hart spreekt. In dat leven opende Dominicus zijn hart op de eerste plaats voor God. In de stilte van zijn binnenkamer luisterde hij naar de Levende opdat hij er zelf vanuit kon leven. Vanuit die dialoog kon hij zijn leven geven aan anderen, in het spoor van de éne goede Herder. Want niemand van ons weet hoeveel mensen Dominicus, als man van God, in het verborgene met raad en daad heeft bijgestaan. Hoeveel lijdenden naar lichaam en geest hij heeft getroost en gesterkt? Hoeveel mensen door hem het verlossende woord van God hebben gehoord en zich bevrijd voelden van de banden van schuld en zonde? Luisterend naar de stem van Goede Herder heeft hij de woorden van Christus door gefluisterd naar hen die aan zijn herderlijke zorgen waren toevertrouwd. Kijkend naar de daden van de Christus heeft hij geprobeerd om, met vallen en opstaan, deze in zijn eigen leven gestalte te geven.

Kracht vond Dominicus een leven lang in de viering van de eucharistie. Dat grootse, zichtbare teken van Gods onzichtbare liefde. Die grootse gebeurtenis waarin het goddelijke hart het onze raakt. Een priesterleven lang heeft hij, op de golven van de tijd, met zorg en aandacht dat grote mysterie van de liefde gevierd. En hij deed dat met de kelk en pateen die hij bij zijn priesterwijding van zijn moeder had ontvangen. De gedachtenis aan haar was hem dierbaar. Haar diepe geloof inspireerde Dominicus in zijn opgang naar de wijding en volharding in het priesterschap. Want als kleine jongen maakte hij mee dat zij *'in haar grote verdriet moed en kracht putte uit haar geloof, en daarbij veel steun en troost ondervond van hun eenvoudige dorpspastoor'*⁶, zoals hij in 1978 in een interview zei.

Met wat ik nu ga zeggen loop ik het gevaar om een deel van mijn broeders in het priesterschap tegen mij in het harnas te jagen. Maar ik ga het toch doen. Ik heb namelijk het vermoeden dat veel priesters helemaal niet zo handig zijn. In het huishouden, in het klussen, in de omgang met hamer en zaag... veel priesters zijn goede denkers en in de huidige omstandigheden goede leiders. Of Dominicus een ei kon bakken heb ik hem nooit gevraagd, noch zien doen. Maar dat hij creatief was, daar getuigen de kunstwerken in en aan onze kerk van.

⁴ **Arenlezers**, Contactblad H.Michaëlparchie Emmeloord, 28^e jaargang, nummer 8, september 2005, pagina 4.

⁵ **VPWinfo**, oktober 2009, pagina 5

⁶ **Arenlezers**, Contactblad H.Michaëlparchie Emmeloord, 2^e jaargang, nummer 1, januari 1978, pagina 5.

De boom die naar het licht groeit kwam tot stand in samenwerking met zijn goede vriend Joop Masseus. De beide kunstwerken in de kerk komen voort uit Dominicus spiritualiteit, creativiteit en handigheid. Zij sieren het liturgieboekje en het bidprentje dat u straks zal worden uitgereikt. Zij verbeelden het hele, gelovige bestaan en de christelijke hoop. Vanaf de schepping tot aan de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, het hemels Jeruzalem. Zichtbare vruchten van Dominicus' verborgen spirituele leven.

Wanneer de Hebreeënbrief ons vandaag oproept om onze pastor Ketelaar te gedenken, om ons zijn leven en de afloop van dat leven voor de geest te halen; om een voorbeeld te nemen aan zijn geloof, dan mogen we ons de volheid van zijn leven ter harte te nemen. Het leven dat in de openbaarheid is gegeven en één dat in het verborgene is geleefd en uitgedeeld.

Op donderdag 5 december, om twintig over twee in de middag doofde de vlam van Dominicus' aardse leven. Niet omdat hij geen licht en warmte meer wilde verspreiden maar omdat hij op was. Tot op het laatst had hij zich gegeven. De tijd van wachten is voor Dominicus voorbij, aan zijn persoonlijke Advent is een einde gekomen. We mogen er op vertrouwen dat de eeuwige Goede Herder zijn trouwe zoon in de armen heeft gesloten en dat hij nu, samen met Heit en Mem, met Dora en allen die hem in geloof zijn voorgedaan, opgenomen is in de hemelse kudde, onsterfelijk gelukkig mag zijn in het licht van de verrezen Heer. Wij bidden en zingen Dominicus vandaag een weg naar de hemel toe. In deze kerk, in zijn kerk, waar hij ons zo vaak dat hoopvolle perspectief heeft voorgehouden. Waar hij met en voor ons heeft gebeden en tot en met ons heeft gesproken.

En daarom geef ik oom Minicus, pastor Ketelaar, Dominicus graag nog een laatste keer het woord wanneer ik de woorden uitspreek die hij in 2005 bij zijn afscheid uitsprak: *'God ben ik heel dankbaar dat ik hier zolang heb mogen en kunnen werken maar ook alle parochianen en de totale gemeenschap. Onvergetelijk ! Allen, van harte bedankt !!!'*⁷

- het gesproken woord geldt -

Woord van welkom

Hartelijk welkom aan u allen, in onze H.Michaëlkerk.

Op de eerste, en belangrijkste plaats, welkom aan familieleden van Dominicus Ketelaar.

Als broer en zus, als neven en nichten, bent u gekomen om uw broer en oom de laatste eer te brengen.

Het is de zogenaamde ‘donderdaggroep’ die Dominicus voor het laatst zijn kerk hebben binnengedragen. Vele jaren hebben zij, toen de gezondheid van Dominicus minder werd, hem opgezocht in Golfslag, Hof van Smeden en Boerenerf.

Samen werden dan tochtjes met de fiets en later met de auto gemaakt.

Welkom dan ook aan alle parochianen en oud-parochianen die in pastor Ketelaar méér dan 35 jaar hun trouwe herder mochten hebben.

Welkom aan alle vrienden en bekenden van Dominicus, oud-studiegenoten, medebroeders in het priesterlijk dienstwerk, collega-pastoraal werkers en werksters.

Tot slot een bijzonder woord van welkom aan monseigneur Van den Hout.

Het deed Dominicus goed wanneer hij merkte dat men vanuit de leiding van het bisdom aan hem dacht.

De attente bezoeken van Marika Meijer, de gedelegeerde voor de emeriti, en de bisschop lieten hem weten dat hij niet vergeten werd.

Aan het laatste bezoek van de bisschop heeft kortgeleden nog gerefereerd.

Nu Dominicus is overleden hebben wij hem voor het laatst naar zijn en onze kerk gebracht.

We hebben hem een plek gegeven in het midden van de kerk.

Midden tussen het volk van God dat bij zijn wijding in 1965 aan zijn herderlijke zorg was toevertrouwd, dag en nacht was hij voor hen in de weer voor hun heil en geluk, en was hij zich tot op laatst bewust van zijn verantwoordelijkheid.

Op uitdrukkelijk verzoek met het gelaat naar de Heer gericht, zoals iedere niet-geestelijke bij zijn of haar uitvaart in de kerk staat.

Zo heeft zijn aardse lichaam een ereplek gekregen.

Dicht bij deze ambo waar Dominicus telkens weer Gods Woord liet klinken, de woorden open brak en ze aan een ieder verstaanbaar maakte.

Dicht bij het altaar waar hij ontelbare keren, voor zijn broeders en zusters het Paasmaal aanrichtte.

Dicht bij de Paaskaars. Het licht van deze kaars laat ons weten dat we, door het duister van de dood, één thuis komen in het licht van de verrezen Heer.

Ik mag Bettie Bouma, Bettie Brandsma, Lisette Swaan en Lisette van de Werf, nichten van Dominicus en namens de familie, en Afra Bosman en Urs Helmink namens de geloofsgemeenschap, vragen om de kaarsen rond Dominicus aan te steken.